

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра цивільного права № 2

Узгоджено:

Проректор з наукової роботи

_____ А.П. Гетьман

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«СІМЕЙНЕ ПРАВО»
(вибіркова)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право» / 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 081 «Право» / 293 «Міжнародне право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2018- 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «**Сімейне право**»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень -бакалавр

Розробник:

Явор Ольга Анатоліївна,

професор кафедри цивільного права №2, доктор юридичних наук, професор.

Піддубна Вікторія Федорівна,

доцент кафедри цивільного права №2, кандидат юридичних наук, доцент.

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права № 2

протокол №1 від 31 серпня 2018 р. (оновлено протокол №1 від 31 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри цивільного права № 2 В.Л. Яроцький

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни	7
3. Вимоги викладача	15
4. Контрольні заходи результатів навчання	16
5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів.....	19
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів.....	20

1. Вступ

Назва навчальної дисципліни	Сімейне право
Вид навчальної дисципліни	Вибіркова
Викладачі	Явор Ольга Анатоліївна – доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права № 2 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Піддубна Вікторія Федорівна доцент кафедри цивільного права №2 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	057-704-90-53
Е-mail	yaroslava5272@gmail.com
Консультації	Викладачі перебувають на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій. Вул. Динамівська, 4, ауд. 803.
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції Zoom: 655 775 0720, код доступу: 284214

1.1.Метою даної навчальної дисципліни є: опанування студентами системи знань з сімейного права України; акцентування уваги студентів на складних теоретичних та практичних проблемах сімейних правовідносин; на основі конкретно-предметного матеріалу вироблення навиків аналітичного мислення у студентів; формування у слухачів теоретичних знань щодо його інститутів, особливостей їх регулювання і подальшого розвитку.

1.2.Завданнями навчальної дисципліни є: поглиблене вивчення студентами проблем сімейного права, дослідження актуальних проблем сімейного права, аналіз актів сімейного законодавства України, міжнародних договорів, актів вищих судових інстанцій, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів відповідно до програми курсу.

1.3. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньо-професійної програми. Дисципліна «сімейного права України» належить до циклу дисциплін **вільного вибору** студента, яка має міждисциплінарний характер та охоплює узагальнені проблеми наступних **дисциплін**: філософії, теорії та практики

сімейних прав людини, національного міжнародного та європейського права у галузі Сімейне право, а також сімейних прав учасників сімейних правовідносин у їх порівняльно-правовому вимірі.

Ця дисципліна послідовно розкриє основну доктрину сімейного права, принципи, а також змістовні та інституціональні аспекти сімейних прав та обов'язків учасників сімейних правовідносин в їх історичному розвитку та у сьогоdnішній правовій реальності. Вона ґрунтується на розумінні сімейних прав людини як практичних та ефективних правових можливостях людини реалізовувати свої інтереси та потреби, що забезпечуються широким спектром зобов'язань з боку держави та міжнародної спільноти.

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при підготовці дисертаційного дослідження.

1.4. Опис навчальної дисципліни:

- кількість кредитів ЕКТС - 1,5;
- загальна кількість годин - 150; у т.ч. лекції – 22 год., практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 104 годин;
- термін викладання - 1 семестр.

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів ЕКТС: 4,5</p> <p>Кількість модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 150</p> <p>Тижневих годин: аудиторних – 4 самостійної роботи - 10</p>	<p>Рівень освіти – бакалавр</p> <p>Галузь знань – 08 «Право»</p> <p>Спеціальність – 081 «Право»</p>	<p>Варіативна</p> <p>Модуль 1</p> <p>Лекції: 12</p> <p>Практичні заняття: 12</p> <p>Самостійна робота: 58</p> <p>Модуль 2</p> <p>Лекції: 10</p> <p>Практичні заняття: 12</p> <p>Самостійна робота: 46</p> <p>Види контролю:</p> <p>поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)</p>

1.5. Перелік Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

Предметні компетентності студента, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни «сімейного права».

У результаті освоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

СК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

СК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.

СК 6. Здатність до аналізу, оцінки та синтезу теоретичних основ діяльності юрисдикційних способів захисту сімейних прав. Знання положень Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод, Конвенції про права дитини щодо гарантованих прав і свобод учасників сімейних відносин і їх захисту.

СК 7. Знання прецедентної практики Європейського суду з прав людини щодо захисту прав учасників сімейних відносин. Готовність використовувати концептуальні та методологічні знання в дослідженнях розвитку інституційного механізму ЄС.

СК 8. Здатність до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей з сімейного права.

СК 9. Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки установчих актів ЄС, застосування норм матеріального і процесуального права під час вирішення сімейно-правових казусів.

СК 10. Здатність до критичного аналізу й оцінки видів сімейних правовідносин і підстав їх виникнення, зміни та припинення.

СК 11. Здатність до критичного аналізу механізму сімейних правовідносин й його елементів.

СК 12. Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки прав та обов'язків подружжя, батьків і дітей, інших членів сім'ї та способів їх захисту.

СК 13. Здатність до визначення й застосування інформаційних технологій та баз даних при здійсненні пошуку необхідної інформації щодо правового регулювання сімейних відносин.

СК 14. Здатність здійснювати правову кваліфікацію сімейно-правових договорів.

СК 15. Здатність до самоосвіти у сфері сімейного права.

СК 1.1. Здатність аналізувати механізми оцінки ефективності юридичної практики за напрямками (галузями) юридичної діяльності.

СК 1.2. Здатність демонструвати знання й розуміння правових систем в умовах глобалізації.

СК1.3. Здатність розрізняти принципи інститутів приватного права в юридичній діяльності.

СК 1.4. Здатність застосовувати наукові принципи сімейного права у сфері юридичної діяльності.

СК 1.5. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового регулювання у сімейних відносинах.

СК1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення актів сімейного права, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел сімейного права, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність,

використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з теми – проблеми сучасного сімейного права; застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 5. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази в цивільному процесі та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН 10. Аналізувати прецедентну практику Європейського суду з прав людини щодо захисту прав учасників сімейних відносин. Готовність використовувати концептуальні та методологічні знання в дослідженнях розвитку інституційного механізму ЄС.

ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів приватного права.

ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, прецедентної практики Європейського суду з прав людини щодо захисту прав учасників сімейних відносин.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів сімейного права.

ПРН 14. Обґрунтовувати, критично аналізувати й оцінювати види сімейних правовідносин і підстави їх виникнення, зміни та припинення.

ПРН 15. Мати практичні навички щодо визначення й застосування інформаційних технологій та баз даних при здійсненні пошуку необхідної інформації щодо правового регулювання сімейних відносин.

ПРН 16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі щодо правової кваліфікації сімейно-правових договорів.

ПРН 1.1. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики.

ПРН 1.2. Демонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації в контексті тлумачення та оцінки установчих актів ЄС, застосування норм матеріального і процесуального права під час вирішення сімейно-правових казусів.

ПРН 1.3. Аналізувати механізми приватно-правового регулювання в юридичній практиці.

ПРН 1.4. Характеризувати особливості тлумачення та оцінки прав та обов'язків подружжя, батьків і дітей, інших членів сім'ї та способів їх захисту.

ПРН1.5. Демонструвати знання та розуміння механізму подолання правових колізій в сімейному праві України.

ПРН1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.

2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни “Сімейне право України”.

Курс навчальної дисципліни «*Сімейне право України*» розрахований на освоєння студентами поглиблених теоретично-методологічних знань щодо дослідження закономірностей та новелл Сімейного права України. Для відповіді на питання, яке саме коло суспільних відносин регулюється нормами сімейного права, необхідно дослідити ознаки та елементи сімейних правовідносин, а також визначити підстави для їх виникнення. Відносини, які регулюються нормами сімейного законодавства і входять у предмет сімейного права, називаються сімейними. Зокрема, це особисті немайнові та майнові відносини, які виникають між особами на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення, опіки та піклування, а також на інших підставах, не

заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства. *Зміст сімейних правовідносин* – це суб'єктивні права й обов'язки їх учасників. Студенти мають засвоїти, що *суб'єктивне право* – це юридично забезпечена міра можливої поведінки уповноваженої особи, а також можливість вимагати відповідної поведінки від інших осіб. Так, подружжя мають суб'єктивні права володіти, користуватися і розпоряджатися спільним майном за взаємною згодою. Вони можуть також вимагати від усіх і кожного утримання від порушення вказаних правомочностей. *Суб'єктивний обов'язок* – юридично обумовлена міра належної поведінки зобов'язаної особи, що полягає у вчиненні визначених дій або в необхідності утримання від їх вчинення. Наприклад, дружина та чоловік повинні матеріально підтримувати один одного. Батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття.

Ця дисципліна «*Сімейне право*» послідовно розкриє основну доктрину сімейного права, принципи, а також змістовні та інституціональні аспекти прав та обов'язків подружжя та членів їх сімей як учасників сімейних правовідносин у сьогоднішній правовій реальності. Вона ґрунтується на розумінні нагальної необхідності забезпечення й гарантування прав подружжя та членів їх сімей. Питання належного виховання дітей, досягнення порозуміння між батьками і дітьми, відповідальності батьків за неналежне виконання батьківських обов'язків завжди є важливими й актуальними. Законом України “Про охорону дитинства” визначено, що батьки або особи, які їх замінюють, зобов'язані виховувати дитину, піклуватися про її здоров'я, фізичний, духовний і моральний розвиток, навчання, створювати належні умови для розвитку її природних здібностей, поважати гідність дитини, готувати її до самостійного життя та праці. Закон передбачає, що виховання в сім'ї є першоосновою розвитку особистості дитини. Обов'язки батьків висвітлені в ст. 150 Сімейного кодексу України, згідно якої батьки зобов'язані: виховувати дитину в дусі поваги до прав та свобод інших людей, любові до своєї сім'ї та родини, свого народу, своєї Батьківщини; піклуватися про здоров'я дитини, її фізичний, духовний та моральний розвиток; забезпечити здобуття дитиною повної

загальної середньої освіти, готувати її до самостійного життя та поважати дитину.

За невиконання або неналежне виконання обов'язків щодо виховання дітей батьки можуть бути притягнені до різних видів юридичної відповідальності. Практичні та ефективні правові можливості реалізовувати свої інтереси та потреби забезпечуються широким спектром зобов'язань з боку держави.

Завданнями навчальної дисципліни є визначення основних закономірностей становлення, розвитку та функціонування механізму правового регулювання сімейних правовідносин.

Змістовий модуль 1.

Загальна характеристика доктрини сімейного права

Поняття доктрини сімейного права. Місце доктрини сімейного права в доктрині приватного права. Методологія наукових досліджень в сфері сімейного права. Значення принципів сімейного права. Перші наукові праці щодо розуміння значення сім'ї та шлюбу. Історія правових вчень в сфері сімейного права в дореволюційний період. Історичний розвиток науки сімейного права в радянський період. Розвиток науки сімейного права в незалежній Україні.

Поняття та види джерел сімейного права України: окремі проблеми. Місце Цивільного кодексу України в системі сімейного законодавства. Міжнародні договори України в системі сімейного законодавства. Рішення ЄСПЛ як джерело права. Звичай як джерело сімейного права в Україні. Аналогія права та аналогія закону.

Суб'єкти, об'єкти і зміст сімейних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. Зловживання сімейними правами. Строки у сімейному праві України.

Поняття шлюбу та його правова природа. Право на шлюб. Поняття та підстави припинення шлюбу: теоретико-правовий аналіз. Припинення шлюбу внаслідок його розірвання: порівняльний аналіз законодавства України та ЄС. Правові наслідки розірвання шлюбу. Режим окремого проживання подружжя: порівняльний аналіз законодавства України та ЄС. Розірвання шлюбу в країнах мусульманського права.

Умови та порядок укладення шлюбу за законодавством України та країн ЄС. Умови та порядок укладення шлюбу в мусульманській доктрині сімейного права. Умови та порядок укладення шлюбу у Великобританії та США. Поняття недійсності шлюбу: наукові підходи. Підстави і порядок визнання шлюбів недійсними: порівняльний аналіз законодавства України та ЄС. Правові наслідки недійсності шлюбу. Визнання шлюбу неукладеним.

Змістовий модуль 2.

Правовідносини подружжя: проблеми теорії та практики

Поняття та види особистих немайнових прав та обов'язків батьків та дітей. Наукові підходи до класифікації. Загальна характеристика та гарантії особистих немайнових прав подружжя. Новітня концепція розуміння особистих немайнових прав подружжя.

Майнові правовідносини подружжя в доктрині сімейного права. Судова практика захисту особистих немайнових прав подружжя. Узагальнення судової практики розгляду майнових спорів між подружжям. Захист особистих немайнових прав подружжя в Європейському суді з прав людини.

Договір як регулятор сімейних відносин. Поняття та види договорів у сімейному праві. Правова природа, значення та зміст шлюбного договору. Порядок укладення та зміст договорів про утримання. Узагальнення судової практики розгляду майнових спорів між подружжям. Захист майнових прав подружжя в Європейському суді з прав людини.

Загальні підстави виникнення прав і обов'язків батьків і дітей. Визначення походження дитини від батьків, які перебувають у шлюбі між собою (за

законодавством України та країн ЄС). Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою (за законодавством України та країн ЄС). Оспорювання батьківства, материнства: аналіз судової практики.

Правовідносини батьків та дітей з приводу майна. Обов'язок батьків утримувати дитину (аналіз судової практики). Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дітей та його виконання. Обов'язок повнолітніх дітей утримувати батьків та його виконання (аналіз судової практики). Аліментні правовідносини батьків та дітей. Позбавлення батьківських прав (підстави, порядок та правові наслідки): проблеми теорії та практики.

Поняття і значення опіки та піклування над дітьми в доктрині сімейного права. Встановлення опіки та піклування над дітьми: порівняльний аналіз законодавства України та ЄС. Поняття патронату над дітьми та його відмінність від інших форм влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування. Поняття прийомної сім'ї та її значення у влаштуванні дітей, позбавлених батьківського піклування. Порядок створення прийомної сім'ї. Дитячий будинок сімейного типу: поняття, значення. Порядок створення дитячого будинку сімейного типу.

2.2. Основні модулі навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
	150	22	24			104
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика доктрини сімейного права						
Тема 1. Поняття сімейного права як приватного права та його місце в системі права.	14	2	2	-	-	10

Тема 2. Джерела сімейного права.	14	2	2	-	-	10
Тема 3. Сімейні правовідносини.	14	2	2	-	-	10
Тема 4.Шлюб. Поняття шлюбу та його правова природа.	14	2	2			10
Тема 5. Порядок укладення шлюбу в доктрині сімейного права..	14	2	2	-	-	10
Тема 6.Недійсність шлюбу: проблеми теорії та практики	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 1	84	12	12	-	-	58
Змістовий модуль 2.Правовідносини подружжя: проблеми теорії та практики						
Тема 7. Особисті немайнові та майнові правовідносини подружжя в доктрині сімейного права та судовій практиці.	14	2	2	-	-	10
Тема 8. Договірне регулювання сімейних відносин. Поняття та порядок укладення шлюбного договору в доктрині сімейного права.	14	2	2	-	-	10

Тема 9.Визначення походження дітей. Загальні підстави виникнення прав та обов'язків батьків і дітей.	14	2	2	-	-	8
Тема 10. Аліментні правовідносини батьків щодо дітей.	14	2	2	-	-	8
Тема 11. Форми влаштування дітей- сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	16	2	4			10
Разом за змістовим модулем 2	72	10	12	-	-	46

3. Вимоги викладача

При вивченні навчальної дисципліни «Сімейне право» до студента висуваються такі основні вимоги:

- систематичне відвідування лекцій;
- написання конспекту лекції;
- самостійне опрацювання інформації з джерел сімейного права;
- самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань, які розраховані на самостійне вивчення;
- систематична підготовка до практичних занять;
- своєчасність, якість та самостійність виконання завдань;
- активна участь в обговоренні питань на практичних заняттях;
- виконання контрольних (інших письмових) робіт;
- доопрацювання матеріалів лекції;

- робота в інформаційних мережах;
 - есе за вузькоспеціальною проблематикою;
 - створення портфоліо начального курсу та його презентація;
 - розробка кейсів;
 - оволодіння знаннями з актуальних проблем сімейного права;
 - дотримання оголошеного викладачем порядку відпрацювання тем пропущених занять та ліквідація заборгованостей відповідно до графіку індивідуальних консультацій викладача.
- додержання норм академічної поведінки та етики.

Лекція – основна форма проведення навчальних занять, призначена для засвоєння теоретичного матеріалу.

Практичне заняття – форма навчального заняття, за допомогою якої викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно сформульованих завдань.

Оцінки, отримані студентами за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні суми балів поточного контролю з даної навчальної дисципліни. Відвідування практичних занять є обов'язковим для студентів.

З додаткових запитань можна отримати консультацію на кафедрі.

4. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань в рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи

Протягом семестру студенти вивчають 2 модулі з дисципліни. Модулі складаються із змістових модулів. Після виконання кожного модуля (лекції, практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи та тестування. Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали завдання для самостійної роботи, до поточного контролю за

змістовий модуль не допускаються. *Обсяг:* всього - 150 год., лекції - 22 год., семінарські заняття - 24 год., самостійна робота - 104 год.

Форма контролю – залік.

4.1. Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів. Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок здійснюється за 100-бальною системою за 2 модулі.

лекції - 0 балів;

практичні заняття - 10 балів;

виконання завдань СРС - 10 балів;

педагогічний контроль (Модуль №1 і Модуль №2) - 10 балів x 2 = 20 балів;

залік - 60 балів.

Разом: 100 балів.

Підсумки педагогічного контролю проставляються в відомості по накопичувальним принципом і є підставою допуску до іспиту. Якщо здобувач набрав протягом семестру за підсумками рубіжного та поточного контролю менше половини максимальної оцінки (60%) з навчальної дисципліни, то він до іспиту не допускається.

4.2. Шкала підсумкової оцінки знань здобувачів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Мах 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.

	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 5	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	15	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.
Залік	Max 100	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	Min 60	Достатнє засвоєння матеріалу з дисципліни.

4.3. Методи педагогічного контролю

Традиційні методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань тощо;
- методи письмового контролю: розв'язання тестових завдань, контрольні роботи, есе у рамках запропонованих тем тощо;

Інноваційні методи:

- портфоліо, есе тощо;

Методи самоконтролю:– уміння самостійно оцінювати свої знання, peer review

5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів

Зміст самостійної роботи, як виду поза аудиторної роботи студента визначається програмою навчальної дисципліни «Сімейне право», методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Під час цієї роботи студент повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, джерела сімейного права, судову практику ЄС відповідно до тем навчальної дисципліни. Також важливе значення має вивчення матеріалу, який викладений у підручниках з сімейного та цивільного права, права ЄС, навчальних посібниках, монографіях, наукових статтях та в іншій науковій і навчально-методичній літературі та додатково рекомендованій викладачем. Методичні матеріали повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися в науковій бібліотеці Університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах. У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до необхідних дидактичних засобів.

Формами самостійної роботи студента є:

- письмове виконання домашніх завдань;
- засвоєння теоретичного матеріалу за темами практичних занять;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- написання рефератів, повідомлень та їх презентація;
- підготовка та опублікування наукових статей, тез наукових доповідей;

- участь у науково-практичних конференціях;
- складання бібліографії за відповідною темою;
- узагальнення судової практики;
- коментування джерел сімейного права права України та джерел – рішень Європейського Союзу;
- інші форми роботи.

Вибір студентом видів самостійної роботи здійснюється за власними інтересами та узгоджується з викладачем, який виконує організацію, контроль та оцінку якості її виконання. Навчальний матеріал, який згідно із робочим навчальним планом має бути засвоєний студентами в процесі самостійної роботи, вноситься в суму балів поточного контролю разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів

Нормативно-правові акти:

1. Сімейний кодекс України: Кодекс України, Кодекс, Закон від 10.01.2002р. № 2947-III [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

2. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010р. № 2398-VI [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2398-1718>

3. Про затвердження Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000р. № 52/5 [Електрон. ресурс] // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00>

4. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21.12.2007р. №11 [Електрон. ресурс] // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011700-07>

5. Про попередження насильства в сім'ї: Закон України від 15.11.2001 [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>

6. Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації актів громадянського стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України: Наказ Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України від 23.05.2001 № 32/5/101 [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0473-01>

7. Конвенція про стягнення аліментів за кордоном від 20.06.1956. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_425 (дата звернення: 16.01.2018).

8 Конвенція про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання від 02.10.1973. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/973_001 (дата звернення: 16.01.2018).

9. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року (дата набуття чинності для України –27.09.1991 року). Зібрання чинних міжнародних договорів України. 1990 р. № 1. Ст. 205.

10. Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації актів громадянського стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України: Наказ Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України від 23.05.2001 № 32/5/101 [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0473-01>

Основна література

Монографії, статті тощо:

1. Азимов Ч.Н. О соотношении частного и гражданского права. Проблемы законности: Респ. міжвідом. наук. зб. Вип. 30. 1995. С. 87 – 91. 8.

2. Антокольская М. В. Место семейного права в системе отраслей частного права (по трудам цивилистов России конца XIX – начала XX века). Государство и право. 1995. № 6. С. 30 – 40.

3. Антошкіна В. К. Договірне регулювання відносин подружжя: моногр. Донецьк, 2008. 176 с.

4. Апопій І. Класифікація підстав недійсності шлюбу. Підприємництво, господарство і право. 2010. № 1. С. 128-130.

5. Апопій І.В. Сімейне право України: навч. посібник. К, 2011. 360 с. 23

6. Ватрас В.А. Про сутність сімейних правовідносин. Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. 2003. № 3– 4 (7 – 8). С. 111 – 188.

7. Ватрас В.А. Генеза поняття «суб'єкти сімейних правовідносин». Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. 2005. № 1–2 (13–14). С. 120 – 129.

8. Надьон В. В. Обов'язки подружжя, що виникають з приводу спільної сумісної власності. Проблеми законності. Вип. 132. 2016. С. 46-55.

9. Явор О. А. Юридичні факти в сімейному праві України: усталені підходи і новітні тенденції : моногр. Х. : Право, 2016. 352 с.

10. Явор О. А. Адаптація сімейного права України до стандартів європейського правового простору: значення для теорії юридичних фактів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. Вип. 34, т. 1. С. 134–137. Серія: Право

11. Менджул М. В. Надання права на шлюб особам, що не досягли шлюбного віку: окремі проблеми. Вісник Вищої ради юстиції. 2013. № 2 (14). С. 149 – 157.

12. Менджул М. В. Виконання обов'язку по утриманню інших членів сім'ї та родичів в Україні : матеріали Х Міжнародної наукової Internet-конференції студентів та молодих вчених „Від громадянського суспільства – до правової держави” (м. Харків, 25 квітня 2014 р.) / ХНУ імені В.Н. Каразіна. Харків, 2014 С. 217–221.

13. Менджул М. В. Порядок розірвання шлюбу з іноземними громадянами в Україні: окремі аспекти : матеріали VI Міжнародн. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів „Закарпатські правові читання”, (м. Ужгород, 25 - 27 квітня 2014 р.) / М-во освіти і науки України, УжНУ. Ужгород, 2014. Т. 2. С. 112–117.

14. Жилинкова И. В. Право собственности супругов: моногр. Х., 1997. 236 с.

15. Явор О. А. Підстави визнання шлюбного договору недійсним. Електронне наукове фахове видання Порівняльно-аналітичне право. м. Ужгород. 2019. № 4, С.152–157 http://pap.in.ua/4_2019/43.pdf

16. Явор О. А. «Сімейне життя» в інтерпретації Європейського суду з прав людини. Підприємництво, господарство і право. м. Київ. 2019. № 11. С.44-51 Факти-стани в сімейному праві України як елемент фактичного складу.

17. Ромовська З. В. Права та обов'язки батьків і дітей: моногр. Л., 1975. 148 с.

Додаткова література

1. Кузьмичева Л.А. Личные права и обязанности родителей и детей: учеб. пособ. /под ред. Л.А. Кузьмичёва, И.В. Жилинкова. К., 1991. 54с.

2. Левківський Б. К. Особисті немайнові права та обов'язки членів сім'ї: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / Б. К. Левківський. К., 2003. 198с.
3. Лепех С. М. Проблеми правового регулювання відносин конкубітату за СК України 2002р. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. Збірник наукових праць. Львів: ЛьвДУВС. 2010. №3. С. 147-154.
4. Майданик Р.А. Договори про утримання подружжя та дітей. Аномалії в цивільному праві України: навч. - практ. посіб. / відп. ред. Р.А.Майданик. Київ: Юстініан, 2007. 912 с.
5. Красицька Л. Визначення походження дитини при застосуванні форм репродуктивної медицини за законодавством України. *Підприємництво, гос-во і право*. 2004. № 7. С. 31 - 33.

Інтернет-ресурси

<http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу

СЕНМК

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=103:osnovi-rimskogo-privatnogo-prava&Itemid=151